

**LUPA POIKETA YKSITYISTEN LUONNONSUOJELUALUEIDEN
RAUHOITUSMÄÄRÄYKSISTÄ KOLMEN UHANALAISEN KAHLAAJALAJIN
PESÄTUHOJEN VÄHENTÄMISEKSI; NATURA 2000 -ALUEET FI1102200, LIMINKA,
LUMIJOKI JA OULU; FI1103000, OULU; FI1105202, SIIKAJOKI; FI1100203, FI1100201
JA FI1100202, HAILUOTO**

HAKIJA [REDACTED] Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus,
luonto ja alueiden käyttö -yksikkö

VIREILLE Lupahakemus 4.3.2025

HAKEMUS

Poikkeuslupaa haetaan etelänsuosirrin, mustapyrstökuirin ja suokukon munien väliaikaiseen haltuunottoon tulvatuhojen estämiseksi vuosina 2025-2029. Haettava lupa on jatkolupahakemus vanhentuneelle luvalla POPELY/404/2021. Ainoa ero edelliseen lupaan on myös suokukon sisällyttäminen lajilistaan.

[REDACTED] lisäksi luvan hakijoina ovat [REDACTED]
[REDACTED]

Haettavan luvan taustaa

Etelänsuosirri, mustapyrstökuiri ja suokukko ovat erityisten tutkimus-, seuranta- ja rengastusprojektien kohdelajeina Oulun seudulla. Etelänsuosirri ja suokukko ovat Suomen uhanalaisluokituksessa erittäin uhanalaisia (EN) ja mustapyrstökuiri vaarantunut (VU) laji. Etelänsuosirrin koko Suomen pesimäkanta on noin 40-45 paria, josta Oulun seudun tutkimusalueella pesii noin 35-40 paria. Populaation tila on hyvin kriittinen sen pienuuden takia. Lajin säilymisen kannalta on hyvin tärkeää pyrkiä minimoimaan pesätappiot, joiden pääsyyt ovat pesäsaalistus sekä tulvavesien aiheuttama pesien hukkuminen. Mustapyrstökuirien vuonna 2019 löydetyistä merenrantaniittyjen pesistä (30% kaikista pesistä) lähes kaikki tuhoutuivat. Suosirrillä tulvat ovat aiheuttaneet merkittäviä tuhoja vuosina 2009, 2015, 2019 ja 2020. On merkkejä myös siitä, että pesimäkauden aikaiset voimakkaiden tuulten aiheuttamat tulvat ovat yleistymässä päin (Koivula ym. 2025, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320725000072>).

Tutkimusprojekteissa pyritään löytämään tutkimusalueelta mahdollisimman paljon molempien lajien pesiä, ja rengastaa mahdollisimman täydellisesti

pesivät aikuiset linnut sekä poikaset. Tutkimusprojektien myötä kyseisten lajien munapesiä tullaan löytämään merenrantaniityiltä useita kymmeniä haettavana lupajaksona.

Toimenpiteet

Tulvan uhatessa ja veden noustessa munat otetaan mahdollisimman myöhään ennen munien veteen peittymistä pois pesistä ja ne laitetaan hautomakoneeseen (esim. <https://agroshop.fi/haudonta-hautomakoneet/3295-automatic-hautomakone-borotto-real24-4014803433428.html>). Munat palautetaan pesiin heti kun vesi on laskenut riittävästi ja pesät paljastuvat. Poisoton ajaksi pesiin sijoitetaan massasta tehdyt tekomunat, jotka eivät kellu vedessä. Tekomunat voivat auttaa siinä, että paikalla olevat emolinnut jatkavat pesän haudontaa tulvan jälkeen, varsinkin mikäli kaikille pesille ei ehditä heti palauttamaan munia.

Hautomakone säilyttää munien sopivan hautomalämpötilan ja kosteuden. Sitä on käytetty Lumijoen Pitkänokalla käynnissä olevassa tutkimus- ja suojeluprojekteissa suokukoilla ja etelänsuosirreillä. Menetelmä on todettu toimivaksi. Hautomakonetta on käytetty menestyksellisesti myös esimerkiksi mustapyrstökuiirin suojeluprojektissa Iso-Britanniassa (<https://projectgodwit.org.uk/project-godwit/>).

Etelänsuosirrillä on toiminta-alueella käynnissä ns. headstarting-hanke (luvat VARELY/700/2024 ja POPELY/1085/2024, jatkoluvat haettavana), jossa kerätään munia osasta löydetyistä pesistä hautomakoneeseen ilman tulvariskiä, mutta tämä hakemus koskee kaikkia suosirrin pesiä, joita pyritään suojaamaan tulvan sattuessa.

Toiminnan kohteena oleva alue

Munien talteenottoa tehdään tarvittaessa kaikilla tulville alttiilla lajien merenrantaniittyjen pesimäpaikoilla Oulun, Kempeleen, Limingan, Siikajoen, Hailuodon ja Lumijoen kuntien alueella. Nämä koskevat seuraavia Natura-alueita ja niillä sijaitsevia yksityisiä suojelualueita: Liminganlahti (FI1102200), Kempeleenlahden ranta (FI1103000), Siikajoen lintuvedet ja suot (FI1105202), Isomatala-Maasyvänlahti (FI1100203), Hailuodon pohjoisranta (FI1100201) ja Kirkkosalmi (FI1100202). Yksityiset suojelualueet on mainittu edellisessä luvassa POPELY/404/2021.

Lisäksi hakemus koskee luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppialueita Kallenrannan merenrantaniitty LTA205937 (Oulu) ja Karinkannan merenrantaniitty LTA203200 (Siikajoki).

Toimenpiteiden ajoittuminen

Munien talteenotto tehdään lajien haudonta-aikana, joka kattaa vuosittain ajanjakson 10.5.-15.7., lupaa anotaan vuosille 2025-2029.

Olemassa olevat ja tarvittavat muut luvat

Hakijoilla on voimassa olevat rengastusluvut hakemuksen kohteena oleville lajeille ja vastaaville Natura-alueille (VARELY/8346/2022, POPELY/399/2023, POPELY/688/2023). Munien talteenottoon on saatu lajipoikkeuslupa Varsinais-Suomen ELY-keskukselta 7.4.2025 (VARELY/1574/2025).

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus myöntää luvan poiketa tämän päätöksen liitteessä mainittujen yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä etelänsuosirrin, mustapyrstökuirin ja suokukon munien väliaikaista haltuunottoa varten hakemuksessa kuvatuissa olosuhteissa ja kuvattuja menettelytapoja noudattaen seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa sen tultua lainvoimaiseksi 31.12.2029 saakka sillä ehdolla, että hakijoilla on samanaikaisesti voimassa oleva lupa poiketa etelänsuosirriä, mustapyrstökuiiria ja suokukkoa koskevista lajirauhoitusmääräyksistä hakemuksessa tarkoitettua toimintaa varten.
2. Lupaa saavat käyttää hakemus-kohdassa luetellut henkilöt. Lupa on pidettävä maastossa mukana ja tarvittaessa esitettävä munia kerätessä ja pesiin palautettaessa.
3. Lupa ei oikeuta poikkeamaan moottoriajoneuvojen käyttöä koskevista liikkumisrajoituksista suojelualueilla.
4. Hakija vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin ja alueiden vuokranhaltijoihin.
5. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi perua luvan, mikäli toiminnasta aiheutuu merkittävää haittaa luonnonsuojelualueille tai luvan käytössä ilmenee väärinkäytöksiä.
6. Hakijan on raportoitava luvan käytöstä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle kunkin vuoden (2025 – 2029) loppuun mennessä. Raportti tulee toimittaa ELY-keskuksen kirjaamon kautta, viitteeksi lupapäätöksen diaarinumero POPELY/729/2025.

Luonnonsuojelulain mukaisten luontotyyppialueiden (Kallenrannan merenrantaniitty LTA205937 ja Karinkannan merenrantaniitty LTA203200) osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että hakemuksessa kuvattu

toiminta ei edellytä poikkeamislupaa suojellun luontotyyppin rajojen määrittämistä koskevista luonnonsuojelulain 64 § mukaisista päätöksistä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Hakemuksessa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen, hätyyttäminen ja pesien vahingoittaminen on pääsääntöisesti kielletty lukuun ottamatta laillista metsästystä ja kalastusta. Viidellä suojelualueista on säädetty myös pesimäaikaisista (1.5. – 15.7.) liikkumisrajoituksista.

Luonnonsuojelulain 54 § mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Hakemuksessa tarkoitettujen luonnonsuojelualueiden perustamisen tarkoituksena muun ohella on valtakunnallisen lintuvesiensuojeluohjelman kohteilla esiintyvän ranta- ja vesilinnuston pesimä- ja muutonaikaisten levähdysalueiden suojelu. Etelänsuosirri (*Calidris alpina schinzii*), mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*) ja suokukko (*Calidris pugnax*) ovat uhanalaisia ja rauhoitettuja kahlaajalajeja, joiden Suomen kannasta merkittävä osa pesii em. luonnonsuojelualueiden merenrantaniityillä. Toteutetuista ja edelleen jatkuvista merenrantaniittyjen hoitotoimista huolimatta poikkeuksellisen korkeat pesimäaikaiset merivesitulvat ovat viime vuosina aiheuttaneet huomattavia pesätuhoja näillekin lintulajeille. Hakemuksessa kuvattuun menettelyyn ryhdytään vasta sellaisessa tilanteessa, kun pesätuhot muutoin olisivat käytännössä väistämättömiä. Koska toimenpiteet tehdään muun luonnonsuojelualueilla jo meneillään olevan luvallisen tutkimuksen ja rengastustoiminnan yhteydessä, alueella liikkumisesta ei aiheudu ylimääräistä häiriötä linnustolle. Ainoastaan jalan tapahtuva liikkuminen ei myöskään aiheuta haittaa luonnonsuojelualueiden kasvillisuudelle. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että luvan mukaiset toimenpiteet edistävät etelänsuosirrin ja mustapyrstökuiirin populaatioiden suojelua ja tukevat muuta alueilla tehtävää hoito- ja tutkimustyötä ja ovat siten perusteltuja suojelualueiden hoidon ja tutkimuksen kannalta.

Lajien suojelun kannalta lupaperusteet arvioidaan lajien rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen liittyvässä lupaharkinnassa Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa. Hankkeen toteuttaminen edellyttää molempia voimassa olevia lupia.

Lupa koskee Liminganlahden (FI1102200), Kempeleenlahden rannan (FI1103000), Siikajoen lintuvesien ja soitten (FI1105202, Isomatalan-

Maasyvänlahden (FI1100203), Hailuodon pohjoisrannan (FI1100201) ja Kirkkosalmen (FI1100202) Natura-alueita, jotka ovat sekä lintu- että luontodirektiivin mukaisia suojelualueita. Etelänsuosirri ja mustapyrstökuiri kuuluvat molemmat tai ainakin toinen niistä kaikkien em. Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin lajeihin. Edellä tarkemmin kuvatuilla perusteilla Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että luvan myöntäminen ei heikennä Natura-alueiden suojelun perusteena olevia lajeja eikä luontotyyppejä.

Luonnonsuojelulain mukaisten suojeltujen luontotyyppien (Kallenrannan merenrantaniitty LTA205937 ja Karinkannan merenrantaniitty LTA203200) esiintymien hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 64 § mukaan kielletty. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, ettei hakemuksessa tarkoitettu toiminta vaikuta merenrantaniittyjen ominaispiirteisiin eikä siten edellytä luonnonsuojelulain 66 §:n mukaista lupaa poiketa luontotyyppin hävittämis- tai heikentämiskiellosta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §, 64 §, 66 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitteenä.

MAKSUA KOSKEVA PÄÄTÖS

MAKSUITTA

Perustelu

Luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen taikka ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia; 794/2024 Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Marja-Liisa Seväkivi ja ratkaissut ylitarkastaja Maarit Vainio.

Lisätietoja päätöksestä antaa ylitarkastaja Marja-Liisa Seväkivi, marja-liisa.sevakivi@ely-keskus.fi

16.4.2025

LIITTEET

Luettelo yksityisistä luonnonsuojelualueista
Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä
Valitusosoitus

JAKELU

Hakijalle sähköpostitse
Suomen luonnonsuojeluliito, Pohjois-Pohjanmaan piiri
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
Hailuodon, Limingan, Lumijoen ja Siikajoen kunnat
Oulun kaupunki
Maanomistajille ja vuokranhaltijoille yleistiedoksiannona

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö/LYMO
Metsähallitus, Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut
Oulun poliisilaitos

PÄÄTÖKSEN YLEISTIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan tiedoksi hallintolain 62 § mukaisella yleistiedoksiannolla.
Yleistiedoksiantoa koskeva ilmoitus julkaistaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla: www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa > Kuulutukset

Liite Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätökseen POPELY/729/2025

LUETTELO LUONNONSUOJELUALUEISTA

Natura 2000 -alue: Liminganlahti (FI1102200)

- YSA117703 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Dn:o 1198L0131-251, 25.5.1998
- YSA117704 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Dn:o 1198L0227-251, 25.11.1998
- YSA117705 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Dn:o 1197L0502-251, 11.5.1998
- YSA117706 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Dn:o 1197L0481-251, 11.5.1998
- YSA117829 Suurussaaren luonnonsuojelualue, Dn:o 1101L0349-251, 18.5.2001
- YSA200162 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2003-L-726, 18.12.2003
- YSA200807 Liminganlahden luonnonsuojelualueen laajennus, Dn:o 1100L0333, 18.6.2007
- YSA202103 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Isonniityn lohkokunta, Dn:o PPO-2004-L-26,
22.12.2005
- YSA202867 Siirin niityn luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2006-L-944, 5.12.2006
- YSA202993 Sandheimin luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-L-31, 29.1.2007
- YSA203005 Ylikyrön luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-L-33, 5.2.2007
- YSA203065 Kalliovaaran luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-L-64, 2.3.2007
- YSA203066 Heikin niityn luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-L-38, 2.3.2007
- YSA203095 Takarannan luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-L-29, 26.3.2007
- YSA203262 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Hirvasniemen jakokunta, Dn:o PPO-2007-L-107,
18.6.2007
- YSA203266 Liminganlahden luonnonsuojelualue, Lumijoki, Dn:o 1100L0333, 18.6.2007
- YSA203377 Riikolanrannan luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-315, 14.8.2007
- YSA203692 Korvelan luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2007-711, 2.1.2008
- YSA206308 Matturin luonnonsuojelualue, Dn:o POPELY/202/07.01/2011, 11.5.2011

Natura 2000 -alue: Kempeleenlahden ranta (FI1103000)

- YSA112527 Kempeleenlahden luonnonsuojelualue, Oulun lääninhallituksen päätös n:o 98 H,
31.1.1986

Natura 2000 -alue: Siikajoen lintuvedet ja suot (FI1105202)

YSA112218 Ulkonokanhietikon luonnonsuojelualue, Oulun lääninhallituksen päätös n:o 227 H,
14.12.1982

YSA200207 Merikylänlahden luonnonsuojelualueen laajennus, PPO-2003-106, 29.11.2005

Natura 2000 -alue: Isomatala-Maasyvänlahti (FI1100203)

YSA113585 Isomatala-Maasyvän luonnonsuojelualue, Dn:o 1195L0574-251, 15.4.1996 ja Dn:o PPO-
2002-L-854, 22.4.2003

Natura 2000 -alue: Hailuodon pohjoisranta (FI1100201)

YSA118353 Hannuksenrannan – Pohjoisrannan luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-2002-L-854 ja PPO-
2002-L-858, 22.4.2003

Natura 2000 -alue: Kirkkosalmi (FI1100202)

YSA118352 Kirkkosalmen-Viinikanlahden-Pöllänlahden-Itänenän luonnonsuojelualue, Dn:o PPO-
2002-L-854 ja PPO-2002-L-858, 22.4.2003

Tämä asiakirja POPELY/729/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/729/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Seväkivi Marja-Liisa 16.04.2025 16:17

Ratkaisija Vainio Maarit 16.04.2025 16:35